

פמ:

השוכר את הפועלים פרק שביעי בבא מציעא

מסורת הש"ס

עין משפט
נר מצוה

(א) פ"ה שיהא כמו נהו
אילנה. רש"י ופי' שיהא
ערך נד (ד) (א) (כ"ד יב).
(א) (דמיון וזה דברי).

תורה אור השלם

1 והנה לא ידע
מחשבות ה' ולא דבריו
צצו כי קבצם קצמיו
גרנה. מ"כ ר"ב

הנהגות הב"ח

(א) ג' שדרין בחלום
(וגדרין). מ"ז ור"ב פ"א
וגדרין: (א) שם קץ
אחת אחת יאכל פ"א וזה
י' נמחק:

הנהגות הגר"א

(א) ש"י ד"ה המרכסות
בתורה ששורין ט' ר"ב
ורמב"ם פ"ה שמהלכות
עליהן לדרס כמו ויפיה
(ת) והרכסות לנקטת וזה
כיוצא (פ"ט דפרשות)
מ"י מדישו ולא מדרס:

לעזר רש"י

אור"ח [אורדו] י' שורין
במ"ס.
בליצ"ר [בליצ"ר].
לפ"ט.

אכשורי גברא. להיכן עמלו לאכילה מרובה לא מיעט לא שיהי
לא אכסרה עליו תורה והאי לאו כענין דדבר אחר דמי דהתם גבי
ענינים אכשורי פירא הוא: פועלין אוכלין ענינים. כל אכילתן
משהין עד שמגיעין לראש אומניות שהן בגלי והשמש מכה אותן
וממתקן: ראשי אומניות. ראשי שורות

הכרס נלשון ארמי אולייתא (א) ובלע"ז
אורמין: הסם משום ביטול מלאכה.
שמכיל עמלו כשמהכרס: דאיכא
אשמו ונניו. שלא נשכרו אלא בעל
הבית ומתהבין לו: ולא יכמור.
יחמם שמממנים בעפר חס: ולא

יפריך. בלצ"ר נלע"ז כמו שעשין
למפוחים: על יד. מיד ליד: עורדין
מוסקין בולרין גורדין כולם לשון
לקיטה הן לכל מין ומין: ופסורין. מן
המשפך ולא אמרין מקח הוא לפי

שאין זה מנאי שכרן אלא התורה וזתה
להם: נפישם לא יאכלו. משום דינא
נקט ליה לפי שאוכלין הרבה: לא
יספוק. יעזוב. קס"ד משום ענינים

ודבר אחר קאמר ולא משום מעשר
אלמא אכשורי פירא אשור: מלח
ודאי כענינים ודבר אחר דמי. ואע"ג
דעליהו דענינים קא מדבר ליה ולאו

מילתא נאפיה נאפיה הוא ספת מ"מ
דבר אחר הוא אלא מהכנה אימא
לך דש"י: לעדור. למפור: לקשקש.
לכסות שרשים המגולים: פרי זה לא

יאכל. מן היותם שגאלין דבעיני
שעת גמר מלאכה: שכרו בלצ"ר.
בענינים: למסוק. בימים: ללקט.

בשאר פירות אותן הנושין על גב
הקרקע: קץ. והתנה עם בעל
הבית ע"מ שאוכל הוה ליה כעין

מקח: אסם אסם אוכל. דפחות
משמים לא חיל אשור שם גורן דבדר
שלא נעמרה מלאכתו: שמים שמים

לא יאכל. דשמים מכי מני להו מילתא
דחשבותא כגון קציה או מקח חיל
עליהו שם גורן כדליף אסמכתא

מקח לקמן וקביעותא דקציה ומקח
דרבנן היא כדאמרן לעיל (פ"ה): דאי
מדאורייתא אין חילוק בין שמים

לאסם: וסופם במלח ואוכל. קס"ד
ספיתא כמעשר לא מהייל ולא נקט
ליה אלא לאשמועין דלא מעבד עליה

בעל הבית: אהייל. אילטרין
לאשמועין: אלא לאו ארישא. דלא
קץ: כאן בארץ כאן בחוזה לארץ.

וספיתא לאו משום ענינים ודבר אחר
לענין דינא נקט לה אלא משום
חשיבות אכילה לענין מעשר נקט ליה ואסיפא קאי: בארץ.

דמעשר דאורייתא הוקבעה ספיתא דספיתא במלח גמר מלאכתהו
דגלי דעמיה דליה גורן אחרינא: מוסר לכפחילה. בתמיה. היכא

דמעשר ידיה מדרבנן מקבע ליה ספיתא מדרבנן דכל דחקון רבנן
בעין דאורייתא תקון: פסטי קבעא ספיתא. כדליף לקמן בפחות

משמים לא הוי גורן: קץ בין ספס וכן לא ספס. קציה משוי
גורן כשהן שמים ואחת אחת אוכל שמים לא יאכל וכיון דאכילה

ע"י קציה לימא בשמים אלא בחתם לא קבע בהם ספיתא משום הכי
קמי סופת במלח ואוכל ואסיפא דוקא קאי: לא קץ ולא ספס אוכל

שמים. ספס לא יאכל שמים דקבעא ספיתא ומשום הכי קמי
בבביתא קמיתא ולא יספות דלאו בקץ איירי ואכילתו בשמים

שמים: ופסטי דקבעא ספיתא מנלן. כלומר מנלן דבעיני תרמי
ובזרי לא: כי כנסת כעמרי גורנה. אין גורן בלא קיצין ואין קיצין

טפי לענינים ודבר אחר מהכנה כדמוכח בסמוך וממוך הסוגיא
משמע שלא פשט כלום ונראה לר"ח דנראוי לאכילה פשיטא ליה דש"י
הכנה דלא הוי אלא כסומי פירא אלא בזהו שאלין ראוין לאכילה
אלא ע"י הדחק ומהכנה כדי שיהיו טובים לאכול מנעיל ליה אי

היו כענינים ודבר אחר כיון דע"י
הכנה אוכל הרבה או דלמא לא
שנא הכנה זה מהכנה בפירות

מתוקים דש"י ופשיט מרשאים פועלים
לעול פתן בלזי וסבר השתא בפועלין
שאין יכולין לאכול אלא ע"י הדחק

ומדמי ליה לאכול שאינו ראוי אלא
ע"י הדחק ומיהו לינשא דשיאכלו
ענינים הרבה משמע שיכולין לאכול

בלאו הכי ותו פשיט מחילין בראשי
אומניות ובלנד שלא יתנהבו ולא
קאי אראשי אומניות דהנהו שרי

להנבב שראוין לאכילה אלא ובלנד
שלא יתנהבו בדברים שאינם ראויים
לאכילה קאמר והשתא קאמר שפיר

מאי מתוקי פירא איכא דעל ידי
הפרכה לא יתקט יותר אותן שאין
ראוין לאכילה דאין אלא למתק אותן

שכבר היו ראויין והא פשיטא דש"י
וא"כ משום ביטול מלאכה הוא
דקאסרה ברייתא ואמי נמי שפיר הא

דקאמר משום לא יספות במלח משום
מעשר אלא אי לאו הכי שרי היינו
בראוין לאכילה אלא בשאינם ראויים

לאכילה מיעטין לן הכנה וספיתא
פשיטא לן הוי כענינים וד"א דקאמר
מעיקרא ונראה לר"י דלפי ר"ח לא

אסור ענינים וד"א אלא דוקא באין
ראוין ואמי שפיר הא דקאמר במלח
כענינים וד"א היינו דוקא באין ראוין

דבראין שרי כדמשמע במילתיה דרבנן
וה לייב שטות הקונט' דמה שהקשה
דאי ליכא מיתוק אמאי מפקד איכא

לממר מפקד ומעבר לחמיכות קטנות
כדי שיוכל לתם בפיו כמעט מעט
והש"י לפחות במלח לרבה אי לאו משום

מעשר משום שגחן לו כע"כ רשות
לאכול דבהכי איירי ובבביתא נמי
דש"י לפחות בחתם אחת היינו משום

דמיירי בקץ:
קוצין אחת אחת אוכל. פירא
בקונטרס קץ עם כע"כ

על מנת שיאכל דהשתא הוי כעין מקח
נראה לר"ח דלפירוש קאי ארישא
אשכרו לעדור דאי אשכרו לקצור למה

יתנה כחנם כיון דמן התורה אוכל
וקציה נמי אמאי מהייל שלא יאכל
שמים שמים כיון דעל חנם הוא קוצץ

וקשה קצת דמאי פריך כיון
דקץ כל מאי דבעי לאכול למה פשוט לו כל כך שיוכל לאכול במלח
משום דקץ הא לא פירא לאכול במלח ואילטרין לקצין דמדינא לא

הוא אכיל כלל כיון ששכרו לעדור ור"ח פירא קץ שהתנה שלא
לאכול אלא עבר פירות או עשירים והשתא פריך שפיר במאי דבעי
יאכל: שמים שמים דא יאב. דמקח קובע דבדר שגמרה

מלאכתו למעשר ובי תלש שמים ביחד חשיבי גורן כדליף בסמוך
שהלוקח לא יעשה גורן אחר: בארץ קבעא ספיתא. וההיא

דלעיל דקתי לא יספות מיירי בארץ וא"ת ואמאי לא מוקי לה ההיא
דלא יספות משום ענינים ודבר אחר דאמר מעיקרא וההיא דספת

במלח קאי אסיפא ומיירי בין בארץ בין בחוזה לארץ וקמ"ל דלא
קבעא ספיתא והשתא לא הקשי ליה הא דפריך אלא בני ו"ל דאי לאו

דאשמועין בשום מקום דספיתא קבעא לא הוי אשמועין שום חידוש
הדין בבביתא דסופת ולהכי מוקי לההיא דלא יספות בארץ משום

כדי ספיתא קבעא והשתא קמ"ל ההיא דסופת דאע"ג דבארץ קבעא
בחור"ל לא קבעא: ותרת"י מנלן דקבעא ספיתא. מקח נמי

קבעא בתרמי כדאמר לעיל אלא משום דכספיתא קיימין נקט ספיתא: כי בקבצם בעמרי גורנה. אסמכתא היא: המרכסות בתבואה.
לא לעשות להם מיירי דהיכא דשייכא חלה לא אוליין בתר גמר מלאכה למעשר אלא בתבואה לעשות קליות או שמים מיירי:
והדשות

